

Riktlinjer

2023-08-22

Riktlinje Säkerhetsskydd

Fastställt av: Kommunstyrelsen §xx

Datum: 2023-08-22

Diariernr: 2023/509-16

För revidering ansvarar: Säkerhetsskyddschef

För eventuell uppföljning ansvarar: Säkerhetsskyddschef

Dokumentet gäller för: Bräcke kommuns samtliga verksamheter

Dokumentet gäller till och med: Tillsvidare

Bräcke
kommun

Innehållsförteckning

Inledning	4
Syfte	4
Mål	5
Säkerhetsskydd	5
Informationssäkerhet	5
Fysisk säkerhet	5
Personalsäkerhet	5
Ansvar och organisation	6
Kommunstyrelsen	6
Kommundirektör	6
Säkerhetsskyddschef	6
Biträdande signalskyddschef	7
Avdelningschef	7
Personalfunktion	8
Upphandlingsfunktion	8
IT-enhet	8
Medarbetare	8
VD kommunala bolag	8
Sekretess och tystnadsplikt	8
Säkerhets- och skyddsåtgärder	9
Säkerhetsskyddsanalys	9
Säkerhetsskyddsplan	9
Fysisk säkerhet	10
Informationssäkerhet	10
Säkerhetsprovning	11
Säkerhetsskyddad upphandling	11
Utbildning och tillsyn	11
Signalskydd	12
Skyddsobjekt	12
Ekonomi	12
Uppföljning och kontroll	13
Förändringar i verksamhet	13

Incidenthantering och anmälan av säkerhetshot	13
---	----

Inledning

Verksamhet som är av betydelse för Sveriges säkerhet eller som omfattas av ett för Sverige förpliktigande internationellt åtagande om säkerhetsskydd utgör säkerhetskänslig verksamhet och omfattas av regelverket kring säkerhetsskydd och säkerhetsskyddslagstiftningen, säkerhetsskyddslag (2018:585).

Med säkerhetsskydd avses skydd av säkerhetskänslig verksamhet mot spioneri, sabotage, terroristbrott och andra brott som kan hota verksamheten samt skydd i andra fall av

säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter¹.

Med säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter avses uppgifter som rör säkerhetskänslig verksamhet och som därför omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) eller som skulle ha omfattats av sekretess enligt den lagen, om den hade varit tillämplig.

Enligt säkerhetsskyddslag (2018:585) och säkerhetsskyddsförordningen (2018:658) samt offentlighets- och sekretesslag (2009:400), ska Bräcke kommun vidta förebyggande åtgärder för att skydda mot brott som kan hota Sveriges säkerhet. En antagonistisk handling ska förebyggas med hänsyn till verksamhetens art, omfattning och övriga omständigheter. Ansvaret gällande säkerhetsskydd regleras i säkerhetspolisens föreskrifter om säkerhetsskydd.

Syfte

Denna riktlinje fastställer hur arbetet med säkerhetsskydd ska bedrivas vid Bräcke kommun.

Syftet med riktlinjen är att beskriva hur organisationen avser att följa gällande säkerhetsskyddslagstiftning och på vilket sätt Bräcke kommun ska arbeta med säkerhetsskydd i sina verksamheter. Riktlinjen tydliggör ansvarsförhållanden för säkerhetsskyddets olika delar och säkerställer att detta är kommunicerat till berörda verksamheter.

Bestämmelserna i denna riktlinje kompletteras med rutiner, analyser och planer som närmare beskriver delar av säkerhetsskyddsarbetet.

Mål

Arbetet med säkerhetsskydd i Bräcke kommun ska bedrivas samordnat, utvecklas över tid och utvärderas i samband med uppdatering av säkerhetsskyddsanalys. Bräcke kommun ska säkerställa att resurser och kompetens finns tillgängliga i den utsträckning som krävs för att upprätthålla säkerhetsskyddet.

Säkerhetsskydd

Med säkerhetsskydd avses enligt säkerhetsskyddslagen, skydd av säkerhetskänslig verksamhet mot spioneri, sabotage, terroristbrott och andra brott som kan hota verksamheten samt skydd i andra fall av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter. Säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter som berör säkerhetskänslig verksamhet och som

¹ Säkerhetsskyddslag (2018:585) | Sveriges riksdag (riksdagen.se)

därför omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen eller om den skulle omfattas av sekretess av den lag, om den hade varit tillämplig².

Säkerhetsskyddets funktion ska utifrån detta särskilt beakta och förebygga tre delar, informationssäkerhet, fysisk säkerhet samt personalsäkerhet:

Informationssäkerhet

Ska förebygga att säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter obehörigen röjs, ändras, görs otillgängliga eller förstörs, och förebygga skadlig inverkan i övrigt på uppgifter och informationssystem som gäller säkerhetskänslig verksamhet³.

Fysisk säkerhet

Ska förebygga att obehöriga får tillträde till områden, byggnader och andra anläggningar eller objekt där de kan få tillgång till säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter eller där säkerhetskänslig verksamhet i övrigt bedrivs, och förebygga skadlig inverkan på sådana områden, byggnader, anläggningar eller objekt som avses i punkten ovan⁴.

Personalsäkerhet

Ska förebygga att personer som inte är pålitliga ur säkerhetssynpunkt deltar i en verksamhet där de kan få tillgång till säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter eller i en verksamhet som av någon annan anledning är säkerhetskänslig, och säkerställa att de som deltar i säkerhetskänslig verksamhet har tillräcklig kunskap om säkerhetsskydd⁵.

De uppgifter som ska skyddas är uppgifter som rör Sveriges säkerhet och avser uppgifter som angår verksamhet för att försvara landet, planläggning eller annan förberedelse av sådan verksamhet eller uppgift som i övrigt rör totalförsvaret, om det kan antas att det skadar landets försvar eller på annat sätt vållar fara för Sveriges säkerhet om uppgiften röjs. Det kan vara uppgifter om den egna verksamheten eller uppgifter som inkommer från andra myndigheter eller organisationer. Säkerhetsskyddet omfattar också uppgifter som kan knytas till intresset att förebygga och beivra brott.

Ansvar och organisation

Kommunstyrelsen

Det yttersta ansvaret för att säkerhetsskyddslagen följs i Bräcke kommun har kommunstyrelsen. Ansvaret för säkerhetsskyddet följer dock i första hand chefsansvaret inom

² Säkerhetsskyddslag (2018:585) | Sveriges riksdag (riksdagen.se)

³ Säkerhetsskyddslag (2018:585) | Sveriges riksdag (riksdagen.se)

⁴ Säkerhetsskyddslag (2018:585) | Sveriges riksdag (riksdagen.se)

⁵ Säkerhetsskyddslag (2018:585) | Sveriges riksdag (riksdagen.se)

respektive verksamhet. Kommunstyrelsen ska delta i övningar och utbildningar inom säkerhetsskydd samt bidra till att utveckla och upprätthålla en god säkerhetskultur inom kommunen.

Kommundirektör

Ansvarar för det övergripande arbetet med säkerhetsskydd samt fastställer säkerhetsskyddsanalysen. Kommundirektören ska också delta i utbildningar inom säkerhetsskydd samt bidra till att utveckla och upprätthålla en god säkerhetskultur inom kommunen.

Säkerhetsskyddschef

Kommunstyrelsen har utsett säkerhetssamordnaren till säkerhetsskyddschef. Denne ska under kommunledningens ansvar ha övergripande kontroll över säkerhetsskyddet. Säkerhetsskyddschefen utövar, under kommunstyrelsen, kontroll över att säkerhetsskyddet finns, är tillräckligt och fungerar. Säkerhetsskyddschefen är direkt underställd kommundirektören i sin roll som säkerhetsskyddschef och rapporterar till densamma. Säkerhetsskyddschefen eller den denne utser beslutar om säkerhetsskyddsplanen.

Säkerhetsskyddschefen ska vidare samordna skyddet samt säkerställa att berörd personal ges nödvändig utbildning. Säkerhetsskyddschefen är kommunens primära kontakt med säkerhetspolisen samt andra myndigheter och organisationer gällande säkerhetsskyddsfrågor samt ansvarar för incidentrapportering till berörd tillsynsmyndighet.

Säkerhetsskyddschefen ska också delta i relevanta utbildningar inom säkerhetsskydd samt samordna och hålla interna utbildningar inom säkerhetsskydd i den egna organisationen. Det ingår också i säkerhetsskyddschefens uppdrag att bidra till att utveckla och upprätthålla en god säkerhetskultur. Vid säkerhetsprovning av personal deltar säkerhetsskyddschefen.

Biträdande signalskyddschef

Biträdande signalskyddschef är underställd Länsstyrelsens signalskyddsorganisation som Bräcke kommun är en del av. Denne ansvarar för att det finns en signalskyddsrutin upprättad och är delgiven behörig personal. Biträdande signalskyddschef ska också bidra till att utveckla och upprätthålla en god säkerhetskultur i kommunen.

Avdelningschef

Ansvarar för att den egna verksamheten bedrivs i enlighet med gällande lagstiftning, säkerhetsskyddsanalys, säkerhetsskyddsplan och styrande dokument. Avdelningschefen ansvarar också för att regelverk och styrande dokument är väl kända inom egen verksamhet samt för att avsätta tillräckligt med resurser i arbetet med säkerhetsskydd, exempelvis vid genomförande av säkerhetsskyddsanalys, säkerhetsskyddsplan och instruktioner.

Avdelningschefen har också ansvar för att upprätta rutiner och funktioner för att upprätthålla kontinuitet för säkerhetskänslig verksamhet samt att genomföra identifierade säkerhetsskyddsåtgärder inom egen verksamhet. Det ligger också inom avdelningschefens ansvar att informera och delge säkerhetsskyddschefen om säkerhetshot samt att samverka kring dessa.

Avdelningschefen ansvarar också för att lyfta frågor kring upphandling till säkerhetsskyddschef samt upphandlingsfunktionen i frågor som rör säkerhetskänslig verksamhet. Avdelningschefen ansvarar även för anmäla förändringar i egen verksamhet som kan påverka säkerhetskänslig verksamhet till säkerhetsskyddschefen. Avdelningschefer ska också delta i relevanta utbildningar inom säkerhetsskydd samt bidra till att utveckla och upprätthålla en god säkerhetskultur i kommunen.

Personalfunktion

Kommunens personalfunktion ansvarar för att bistå vid säkerhetsprövning av personal samt ansvarar för stöd i hantering av personalfrågor som kan uppkomma till följd av säkerhetsprövning. Personalfunktionen ska också bidra till att utveckla och upprätthålla en god säkerhetskultur.

Upphandlingsfunktion

Ansvarar för att bistå i upphandlingar som omfattas av krav på säkerhetsskyddad upphandling samt att meddela säkerhetsskyddschefen om aviserad upphandling skulle kunna omfattas av krav på säkerhetsskyddad upphandling.

IT-enhet

Ansvarar för att bistå i arbetet med IT-säkerhet kopplat till säkerhetsskydd, IT-enheten ansvarar också för att anmäla sådana förändringar i verksamheten som kan röra säkerhetskänslig verksamhet till säkerhetsskyddschefen oavsett om det rör egen verksamhet eller andras verksamhet.

Medarbetare

Samtliga medarbetare ansvarar för att Bräcke kommuns säkerhetskänsliga verksamhet skyddas i enlighet med säkerhetsskyddslagstiftningen. Medarbetare ska delta i de utbildningar inom säkerhetsskyddsområdet som är relevanta och erbjuds. Samtliga medarbetare ska bidra till att utveckla och upprätthålla en god säkerhetskultur i kommunen.

VD kommunala bolag

Har ansvaret att verksamheten i respektive förvaltning eller kommunala bolag bedrivs enligt

säkerhetsskyddslagen.

Sekretess och tystnadsplikt

Den som deltar i säkerhetskänslig verksamhet kan få ta del av uppgifter som omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Verksamhetsutövaren åtar sig att inte obehörigen röja eller utnyttja uppgifter som omfattas av sekretess.

Verksamhetsutövaren åtar sig att informera och tillse att varje person hos verksamhetsutövaren som är säkerhetsprövad enligt denna riktlinje följer denna bestämmelse.

Den som deltar i säkerhetskänslig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter. Varje person hos verksamhetsutövaren som är säkerhetsprövad enligt denna riktlinje ska underteckna en erinran om tystnadsplikt. Erinran om tystnadsplikt ska sparas.

Säkerhets- och skyddsåtgärder

Säkerhetsskyddet indelas övergripande enligt säkerhetsskyddslagen och säkerhetsskyddsförordningen i;

- Säkerhetsskyddsanalys
- Säkerhetsskyddsplan
- Fysisk säkerhet
- Informationssäkerhet
- Säkerhetsprovning
- Säkerhetsklassning och registerkontroll
- Säkerhetsskyddad upphandling
- Utbildning och tillsyn

Nedan följer beskrivning av varje del av säkerhetsskyddet och de rutiner som gäller för Bräcke kommun.

Säkerhetsskyddsanalys

Säkerhetsskyddsanalys innebär att säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter och vad som i övrigt behöver ett säkerhetsskydd identifieras. De delar av verksamheten som är skyddsvärda med hänsyn till Sveriges säkerhet samt de hot och sårbarheter som finns kopplade till detta skyddsvärde ska också identifieras. Säkerhetsskyddsanalysen ska innehålla en bedömning av vilka säkerhetsskyddsåtgärder som är nödvändiga. Analysen ska hållas uppdaterad och revideras minst vartannat år.

Eftersom säkerhetsskyddsanalysen normalt innehåller uppgifter om svagheter i säkerhetsskyddet omfattas i regel uppgifterna av sekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen.

Säkerhetsskyddsplan

Efter att en säkerhetsskyddsanalys är fastställd ska verksamheten upprätta en säkerhetsskyddsplan i samverkan med säkerhetsskyddschefen. Planen ska utifrån säkerhetsskyddsanalysen tydliggöra vilka säkerhetsskyddsåtgärder som behöver vidtas. Det ska framgå vilka som ansvarar för åtgärderna. Säkerhetsskyddsplanen ska fastställas av säkerhetsskyddschefen eller den han eller hon bestämmer.

Säkerhetsskyddsplanen ska omfatta följande säkerhetsskyddsområden vilket framgår av säkerhetsskyddslagen:

- Informationssäkerhet
- Fysisk säkerhet
- Personalsäkerhet

Åtgärder som är nödvändiga ska vidtas så snabbt som möjligt.

Fysisk säkerhet

Fysisk säkerhet innebär att hindra obehöriga att få tillgång till olika områden, till exempel platser eller anläggningar där det finns säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter eller där det bedrivs säkerhetskänslig verksamhet i övrigt som har betydelse för Sveriges säkerhet. Fysisk säkerhet ska förebygga skadlig inverkan på sådana områden, byggnader, anläggningar eller objekt som beskrivs i säkerhetsskyddslag (2018:585) 2 kap, 3§ punkt 1. Det grundläggande ska vara att det finns funktioner för att upptäcka, försvåra och hantera obehörigt tillträde och skadlig inverkan utifrån ett identifierat säkerhetsskyddsbehov.

Den fysiska säkerheten kan till exempel regleras på följande sätt;

- Koder och nycklar för olika förvaringsutrymmen och platser.
- Byggnadstekniska åtgärder kan vara att en byggnad har delats in i olika sektioner. Det kan också vara uppsatta lås, stängsel och larm samt kameraövervakning.
- Inre och yttre bevakning innebär rutiner och åtgärder för att kontrollera att ingen obehörig finns kvar i byggnaden eller i närområdet.

Passerkontroll, passerkort med tillhörande personliga koder eller vakter som kontrollerar och registrerar in- och utpassering

Informationssäkerhet

Informationssäkerhet enligt säkerhetsskyddslagstiftningen syftar till att hindra obehöriga att få kännedom om säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter och uppgifter som har betydelse för säkerhetskänslig verksamhet. Informationssäkerhet ska förebygga skadlig inverkan i övrigt på uppgifter och informationssystem som gäller säkerhetskänslig verksamhet. Med

informationstillgång avses all information oavsett i vilken form eller hur den behandlas, till exempel fysiskt på papper, muntligt eller elektroniskt lagrad. Informationssäkerheten ska även hindra att sådana uppgifter ändras eller förstörs. För att ta del av säkerhetskänsliga uppgifter som har betydelse för totalförsvaret eller för Sveriges säkerhet måste en person: bedömas som pålitlig ur säkerhetssynpunkt, ha tillräckliga kunskaper om säkerhetsskydd och behöva uppgifter för sitt arbete i den verksamhet där de hemliga uppgifterna förekommer. Den som ges behörighet ska även upplysas om vad sekretessen omfattar.

I informationssäkerheten innefattas även administrativ säkerhet vilket ska garantera att god säkerhet tryggas vid handläggning och att det finns rutiner som följs beträffande sekretessbelagda uppgifter som har betydelse för Sveriges säkerhet och skyddet mot terrorism. Säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter delas in i säkerhetsskyddsklasser utifrån den skada som ett röjande av uppgiften kan medföra för Sveriges säkerhet.

Bräcke kommun har en rutin för informationssäkerhet för säkerhetsskyddsklassificerade handlingar.

Säkerhetsprövning

Säkerhetsskyddslagen innefattar personalsäkerhet vilket innebär att Bräcke kommun ska förebygga att personer som inte är pålitliga deltar i en verksamhet där de kan få tillgång till säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter eller i en verksamhet som är säkerhetskänslig i övrigt. Av säkerhetsskyddsanalysen framgår det vilka befattningar som behöver genomgå en säkerhetsprövning och vara inplacerad i säkerhetsklass.

Bräcke kommun har en rutin upprättad för säkerhetsprövning och inplacering av personal i säkerhetsklass.

Säkerhetsskyddad upphandling

Funktionen säkerhetsskyddad upphandling med säkerhetsskyddsavtal är en del av säkerhetsskyddet. Enligt säkerhetsskyddslagstiftningen ska kommunen innan en upphandling sker pröva om denna, helt eller delvis, ska omfattas av säkerhetsskydd. Om så är fallet ska säkerhetsskyddad upphandling med säkerhetsavtal upprättas med leverantör och/eller underleverantör.

Utbildning och tillsyn

Det viktigaste med ett effektivt säkerhetsskyddsarbete är att personalen får information och utbildning gällande deras arbetsuppgifter och ansvar. Syftet är att personalen ska göra bättre bedömningar av skyddsåtgärder mot olika slags hot.

Medarbetare som är inplacerad i säkerhetsklass ska ha genomfört en grundläggande säkerhetsskyddsutbildning. Befattningsspecifik utbildning kan genomföras vid behov. Utbildningen är viktig för att förstå vilka skyddsvärden som finns, vilka hot som eventuellt

föreligger och varför säkerhetsskyddsåtgärder är nödvändiga samt hur säkerhetsskyddet ska upprätthållas. Kontinuerlig utbildning och kompetenshöjning inom säkerhetsskydd ska genomföras för samtliga medarbetare som är inplacerad i säkerhetsklass. Samtliga medarbetare ska också känna till Bräcke kommuns rutiner kopplade till säkerhetsskydd och vid behov delta vid utbildningar kopplade till säkerhetsskydd.

Bräcke kommun har en utbildning- och övningsplan upprättad gällande beredskap samt civilt försvar och säkerhetsskydd.

Signalskydd

Endast behörig personal får hantera signalskyddsmateriel. Behörig är den som genomgått nödvändig utbildning, godkänts av biträdande signalskyddschef samt säkerhetsprovats och inplacerats i säkerhetsklass. Biträdande signalskyddschef ansvarar för signalskyddsorganisationen vid Bräcke kommun.

Skyddsobjekt

Skyddslagen (2010:305) innehåller bestämmelser om åtgärder till förstärkt skydd för byggnader, andra anläggningar, områden och andra objekt mot sabotage, terroristbrott, spioneri och grovt rån. Beslut om att något ska vara skyddsobjekt fattas i kommunens fall av Länsstyrelsen.

Ekonomi

Kostnader inom området säkerhetsskydd kan uppkomma som ett resultat av genomförda säkerhetsskyddsanalyser och säkerhetsskyddsplaner. Sådana kostnader belastar respektive avdelning, bolag eller motsvarande. Kommunen tilldelas vissa statliga medel för arbete med civilt försvar, där säkerhetsskydd ingår. Regler för hur dessa medel får användas finns i den överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar som tecknats mellan Sveriges kommuner och regioner, SKR, och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB ⁶.

Uppföljning och kontroll

Det ska ske en systematisk årlig kontroll och uppföljning av säkerhetsskyddet. Verksamhetsutövaren ska årligen kontrollera att säkerhetsskyddet avseende informationssäkerhet, fysisk säkerhet och personalsäkerhet upprätthålls samt att skyddsnivån

⁶ Överenskommelse kommuner civilt försvar 2022 (msb.se)

är jämn och tillräckligt hög.

Den årliga kontrollen sker inom dessa områden:

- Verksamhetsförändringar, incidenter och hot
- Signalskydd
- Säkerhetsskyddsklassificerade handlingar
- Personer inplacerade i säkerhetsklass

Säkerhetsskyddschef är ansvarig över att den årliga kontrollen genomförs samt dokumenteras i upprättad mall för *Systematisk årlig kontroll och uppföljning av säkerhetsskydd*.

Förändringar i verksamhet

Verksamhetsutövaren ska skyndsamt och i god tid anmäla förändringar i verksamheten som kommer eller kan komma att påverka säkerhetskänslig verksamhet. Sådan förändring kan exempelvis vara byte av lokaler, införande av informationssystem, avtal eller upphandling. Anmälan sker till säkerhetsskyddschefen.

Incidenthantering och anmälan av säkerhetshot

Anmälan vid säkerhetshotande händelse och verksamhet ska alltid skyndsamt göras till Säkerhetspolisen oavsett vilken tillsynsmyndighet verksamhetsutövaren sorterar under. Länsstyrelsen i Norrbotten har tillsynsansvaret för säkerhetsskyddsarbetet i Bräcke kommuns verksamheter och berörda kommunala bolag.

Bräcke kommun ska skyndsamt anmäla incidenter till Säkerhetspolisen:

- Om säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter kan ha röjts
- Om en IT-incident inträffat i ett informationssystem som har betydelse för säkerhetskänslig verksamhet
- Om det finns kännedom eller misstanke om någon annan allvarlig säkerhetshotande verksamhet.

Säkerhetsskyddschefen ansvarar för att anmälan görs.